

Київський університет імені Бориса Грінченка
Педагогічний інститут
Кафедра початкової освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор
з науково-методичної та навчальної
роботи

О.Б.Жильцов
« 01 » 09 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методика навчання освітньої галузі «Соціальна і
здоров'язберезувальна освіта»

для студентів

спеціальності 013 Початкова освіта
освітнього рівня другого (магістерського)
освітньої програми 013.00.02 «Педагогіка і методика початкової освіти»

Київ – 2020

Розробник:

Ващенко Олена Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри початкової освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладач:

Голота Наталія Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри початкової освіти
Протокол № 1 від 27 серпня 2020 року

Завідувач кафедри Г.Л. Бондаренко

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 013.00.02 «Педагогіка і методика початкової освіти»

«__» _____ 2020 р.

Гарант освітньо-професійної програми 013.00.02 «Педагогіка і методика початкової освіти» Т.І. Мієр

Робочу програму перевірено

«__» _____ 2020 р.

Заступник директора М.А. Машовець

Пролонговано:

на 20__ /20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р.
Протокол №__

(підпис)

(ПІБ)

на 20__ /20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р.
Протокол №__

(підпис)

(ПІБ)

на 20__ /20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р.
Протокол №__

(підпис)

(ПІБ)

на 20__ /20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р.
Протокол №__

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формою навчання
	заочна форма навчання
СОЦІАЛЬНА І ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНА ОСВІТА: МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ «СОЦІАЛЬНА І ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНА ОСВІТА»	
Вид дисципліни	основна
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Загальний обсяг кредитів / годин	2 / 60
Курс	6
Семестр	11
Кількість змістових модулів із розподілом:	3
Обсяг кредитів	2
Обсяг годин, в тому числі:	60
Аудиторні	8
Самостійна робота	52
Форма семестрового контролю	залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – ознайомлення студентів з метою, завданнями, цілями Державного стандарту початкової освіти щодо соціальної та здоров'язбережувальної галузі та формування в них вмінь і навичок, що сприятимуть досягненню учнями очікуваних результатів навчання, визначених означеною галуззю.

Завдання навчальної дисципліни:

- формування комплексу вмінь і навичок щодо застосування здоров'язбережувальних практик в освітньому процесі початкової школи відповідно до вимог концепції «Нова українська школа»;
- формування вміння обирати основні положення, що визначають зміст, організаційні форми та методи освітнього процесу відповідно до загальних цілей соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі;
- формування вмінь моделювати систему діяльності учнів, що сприятиме формуванню в них соціальної здоров'язбережувальної компетентності;
- формування вмінь створювати сприятливе безпечне та здорове середовище початкової школи.

3. Результати навчання за дисципліною

- уміння застосовувати сучасні здоров'язбережувальні практики в освітньому процесі початкової школи, що сприяють соціальному здоров'ю молодших школярів, відповідно до концептуальних засад НУШ;
- знання із психології, педагогіки та фахових методик навчання, достатні для успішної діяльності в традиційних сферах застосування;
- здатність продемонструвати вміння застосовувати сучасні здоров'язбережувальні практики соціального здоров'я в навчально-виховному процесі початкової школи;
- уміння робити презентації (усно/письмово), виконувати дослідницькі, експериментальні проекти;
- здатність аналізувати навчально-методичні комплекти для початкової школи, оцінювати їхнє змістово-технологічне наповнення відповідно до вимог здоров'язбережувальної педагогіки;
- здатність розробляти плани-конспекти сучасних здоров'язбережувальних уроків для початкової школи, визначати їхнє навчально-методичне забезпечення, застосовувати сучасні ІКТ;
- уміння здійснювати пошук і огляд інформації у спеціальних наукових джерелах, використовуючи різноманітні ресурси: періодичні видання, бази даних, веб-сайти, портали тощо;

– здатність опрацьовувати інформаційні джерела для ознайомлення з здоров'язберезувальними практиками соціального здоров'я та методикою їхнього упровадження в початковій школі;

– здатність аналізувати перспективний досвід учителів початкової школи для подальшого його творчого використання;

– здатність працювати як самостійно, так і в команді, демонструючи якості лідерства, вміння ефективно спілкуватися й досягати очікуваних результатів.

4. Структура навчальної дисципліни
Тематичний план для заочної форми навчання
Змістовий модуль № 1

Загальні цілі, мета та зміст «Соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі»

№ п/п	Назва теми	Кількість годин					
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Семинарських	Практичних	Самостійна робота
1	Загальна характеристика «Соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі» Державного стандарту початкової освіти			2			2
2	Медико-біологічні та соціальні проблеми здоров'я						4
3	Поняття про соціальне здоров'я особистості						2
4	Формування соціальної складової здоров'я молодших школярів				2		4
Разом за змістовий модуль № 1		16	4	2	2		12

Змістовий модуль № 2

Система здоров'язбережувальної діяльності початкової школи в умовах реформи «Нова українська школа»

1	Загальна характеристика шкільних факторів ризику, що впливають на здоров'я дітей						4
2	Особливості процесу навчання учнів в умовах здоров'язбережувальної педагогіки						4
3	Педагогічна діагностика сформованості в учнів здоров'язбережувальної компетентності						4
4	Організація діяльності вчителя щодо збереження фізичного, психічного та соціального здоров'я учнів						4
5	Організація та методика проведення сучасного уроку за вимогами здоров'язбережувальної педагогіки					2	4
Разом за змістовий модуль № 2		22	2			2	20

Змістовий модуль № 3

Організація та методика проведення фізкультурно-оздоровчих заходів в режимі навчального дня молодшого школяра

1	Методика організації пізнавально-рухового навчання молодших школярів як вимоги реформи «Нова українська школа»					2	4
2	Організація та методика проведення ранкової гімнастики до занять						4
3	Організація та методика проведення фізкультурних хвилинок						4
4	Організація та методика проведення «годин здоров'я»						4
5	Методичні особливості проведення релаксаційних пауз						4
Разом за змістовий модуль № 3		22	2			2	20
Разом за навчальним планом		60	8	2	2	4	52

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль № 1

Загальні цілі, мета та зміст «Соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі»

Тема 1. Загальна характеристика «Соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі» Державного стандарту початкової освіти

Становлення самостійності учнів, їх соціальної залученості та активності через формування здорового способу життя, розвиток підприємливості, здатності до співпраці, впевненості в собі та доброчесності для безпеки, добробуту та стало розвитку як мета «Соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі». Завдання галузі. Обов'язкові результати навчання, визначені освітньою галуззю відповідно до циклів навчання 1-2 та 3-4. «Безпека», «Здоров'я», «Добробут» як змістові лінії освітньої галузі.

Ключові поняття: Державний стандарт початкової освіти, соціальна та здоров'язбережувальна освітня галузь, змістові лінії галузі, очікувані результати навчання учнів.

Основна література: 1; 2; 6;

Додаткова література: 1; 2.

Семінарське заняття 1. Формування соціальної складової здоров'я молодших школярів.

Змістовий модуль № 2

Система здоров'язбережувальної діяльності початкової школи в умовах реформи «Нова українська школа»

Практичне заняття 1. Організація та методика проведення сучасного уроку за вимогами здоров'язбережувальної педагогіки.

Змістовий модуль № 3

Організація та методика проведення фізкультурно-оздоровчих заходів в режимі навчального дня молодшого школяра

Практичне заняття 2. Методика організації пізнавально-рухового навчання молодших школярів як вимоги реформи «Нова українська школа».

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Види діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	
		К-сть одиниць	Макс. к-сть балів	К-сть одиниць	Макс. к-сть балів	К-сть одиниць	Макс. к-сть балів
Відвідування лекцій	1	1	1	-	-	-	-
Відвідування семінарських занять	1	1	1	-	-	-	-
Робота на семінарському занятті	10	1	10	-	-	-	-
Відвідування практичних занять	1	-	-	1	1	1	1
Робота на практичному занятті	10	-	-	1	10	1	10
Виконання завдань для самостійної роботи	5	4	20	5	25	5	25
Разом			32		36		36
Максимальна кількість балів		250					
Розрахунок коефіцієнта		2,5					

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№	Завдання для самостійної роботи	Кіл-ть годин	Кіл-ть балів
Змістовий модуль № 1			
Загальні цілі, мета та зміст «Соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі»			
1	Загальна характеристика «Соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі» Державного стандарту початкової освіти 1. Визначити мету та загальні цілі «Соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі». 2. Охарактеризувати уміння та досвід, якими мають оволодіти молодші школярі відповідно до вимог галузі.	2	5
2	Медико-біологічні та соціальні проблеми здоров'я 1. Охарактеризувати біологічну, соціальну та психологічну сутність здоров'я. 2. Визначити основні фактори, що впливають на здоров'я людини.	4	5
3	Поняття про соціальне здоров'я особистості 1. Охарактеризувати соціальне здоров'я як стан гармонійного функціонування людини в соціумі. 2. Визначити показники соціального здоров'я людини.	2	5
4	Формування соціальної складової здоров'я молодших школярів 1. Охарактеризувати мету та завдання соціально-педагогічної діяльності вчителя початкової школи. 2. Розкрити методичні особливості формування соціальної компетентності молодших школярів.	4	5
Разом за змістовий модуль №1		12	20
Змістовий модуль № 2			
Система здоров'язбережувальної діяльності початкової школи в умовах реформи «Нова українська школа»			
5	Загальна характеристика шкільних факторів ризику, що впливають на здоров'я дітей 1. Охарактеризувати психологічні причини виникнення навчального перевантаження учнів. 2. Пояснити сутність проблеми шкільної дезадаптації молодших школярів.	4	5
6	Особливості процесу навчання учнів в умовах здоров'язбережувальної педагогіки 1. Охарактеризувати етап початкового ознайомлення учнів з основними поняттями та уявленнями про здоров'я. 2. Охарактеризувати етап закріплення в учнів знань, умінь та навичок збереження та зміцнення здоров'я та їх подальшого вдосконалення.	4	5
7	Педагогічна діагностика сформованості в учнів здоров'язбережувальної компетентності 1. Довести, що педагогічна діагностика є складовою системи здоров'язбережувальної діяльності початкової школи. 2. Охарактеризувати показники сформованості в учнів здоров'язбережувальної компетентності у сфері фізичного, психічного та соціального здоров'я як вимоги НУШ.	4	5

8	Організація діяльності вчителя щодо збереження фізичного, психічного та соціального здоров'я учнів 1. Охарактеризувати систему підвищення рівня фізичного здоров'я молодших школярів. 2. Визначити умови збереження психічного та соціального здоров'я учнів	4	5
9	Організація та методика проведення сучасного уроку за вимогами здоров'язбережувальної педагогіки 1. Довести доцільність раціональної організації здоров'язбережувального уроку в початковій школі. 2. Охарактеризувати головні вимоги здоров'язбережувального уроку. 3. Розробити сучасний здоров'язбережувальний урок для учнів початкової школи за вимогами НУШ.	4	5
	Разом за змістовий модуль №2	20	25
Змістовий модуль № 3			
Організація та методика проведення фізкультурно-оздоровчих заходів в режимі навчального дня молодшого школяра			
10	Методика організації пізнавально-рухового навчання молодших школярів як вимоги реформи «Нова українська школа» 1. Довести доцільність використання методики навчання в русі (за О. Дубогай) на уроках в початковій школі. 2. Пояснити зв'язок між слуховим сприйняттям навчального матеріалу учнями та мовним і руховим його відтворенням.	4	5
11	Організація та методика проведення ранкової гімнастики до занять 1. Розкрити особливості методики проведення ранкової гімнастики до занять у початковій школі як вимоги НУШ. 2. Розробити комплекс ранкової гімнастики до занять для учнів 1 класу.	4	5
12	Організація та методика проведення фізкультхвилинок 1. Розкрити особливості методики проведення фізкультхвилинок у початковій школі як вимоги НУШ. 2. Розробити 2-3 комплекси фізкультхвилинок (кінезіологічних, віршованих, імітаційних) для учнів початкової школи.	4	5
13	Організація та методика проведення «годин здоров'я» 1. Розкрити особливості методики організації та проведення «годин здоров'я» в початковій школі. 2. Розробити 2-3 комплекси загальнорозвивальних вправ.	4	5
14	Методичні особливості проведення релаксаційних пауз 1. Довести, що релаксаційні паузи є фактором покращення фізичного та психічного здоров'я молодших школярів. 2. Розробити комплекс релаксаційних пауз для початкової школи з використанням ІКТ.	4	5
	Разом за змістовий модуль №3	20	25
	Разом за навчальним планом	52	70

6.3. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання студентів

Семестрове оцінювання здійснюється у формі заліку.

6.4. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100 – 90
Дуже добре	82 – 89
Добре	75 – 81
Задовільно	69 – 74
Достатньо	60 – 68
Незадовільно	0 – 59

7. Навчально-методична карта дисципліни

Соціальна і здоров'язбережувальна освіта: Методика навчання освітньої галузі «Соціальна і здоров'язбережувальна освіта»

Разом: 60 год. Лекції – 2 год., семінарські заняття – 2 год., практичні заняття – 4 год., самостійна робота – 52 год.

Модуль	Змістовий модуль I	Змістовий модуль II	Змістовий модуль III
Назва модуля	Загальні цілі, мета та зміст «Соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі»	Система здоров'язбережувальної діяльності початкової школи в умовах реформи «Нова українська школа»	Організація та методика проведення фізкультурно-оздоровчих заходів в режимі навчального дня молодшого школяра
Лекції	Тема 1	-	-
Семінарські заняття	Семінарське заняття 1	-	-
Практичні заняття	-	Практичне заняття 1	Практичне заняття 2
С.р.	70 б.		
К-сть балів за модуль	Відвідування лекцій – 1 б. Відвідування семінарських занять – 1 б. Робота на семінарських заняттях – 10 б. Самостійна робота – 20 б. Разом: 32 б.	Відвідування практичних занять – 1 б. Робота на практичних заняттях – 10 б. Самостійна робота – 25 б. Разом: 36 б.	Відвідування практичних занять – 1 б. Робота на практичних заняттях – 10 б. Самостійна робота – 25 б. Разом: 36 б.

Разом – 250, коефіцієнт – 2,5

8. Рекомендована література

Основна:

1. Бобро А.А. Сутність поняття «соціальне здоров'я» у науковій літературі / А.А. Бобро // Вісник Чернігівського національного пед. ун-ту. Серія: Педагогічні науки. – 2014. – Вип. 122. – С. 19-23.
2. Ващенко О.М. Школа соціального здоров'я: метод. порадник / О.М. Ващенко // Початкова освіта. – 2009. – № 16. – С. 2-12.
3. Державний стандарт початкової загальної освіти. – Режим доступу: http://nus.org.ua/wp-content/uploads/2017/08/NewSchool_Presentation-final_18-08-2017.pdf.
4. Євтух М.Б. Проблема соціального здоров'я в Україні / М.Б. Євтух // Вісник Чернігівського пед. ун-ту. Серія: Педагогічні науки. – 2015. – Вип. 124. – С. 74-77.
5. Лук'янова О.М. Медикосоціальні аспекти збереження здоров'я дітей, забезпечення їхнього гармонійного фізичного та інтелектуального розвитку / О.М. Лук'янова // Журн. АМН України. – 2001. – № 3. – С. 408-415.
6. Соціальна та здоров'язбережувальна освітня галузь. Типова освітня програма початкової освіти. Цикл 1 (1-2 класи) // Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти. 1-2 класи. – К.: ТД «Освіта-Центр плюс», 2018. – С. 162-169.

Додаткова:

1. Ващенко О. Як створити школу сприяння здоров'ю: метод. посібник / О. Ващенко, С. Свириденко. – К.: Шкільний світ, 2008. – 112 с.
2. Гончаренко М.С. Валеологічні аспекти формування здоров'я у сучасному освітянському процесі / М.С. Гончаренко, В.Є. Новикова // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2006. – № 12. – С. 39-43.
3. Кови С. Скорость доверия. То, что меняет всё / С. Кови, Р.Р. Меррил. – М.: Альпина Паблицер, 2019. – 426 с.
4. Неділько В.П. Шляхи підвищення рівня здоров'я дітей шкільного віку / В.П. Неділько, Т.М. Камінська // Современная педиатрия. – 2010. – № 3. – С. 81-84.
5. Оржеховська В.М. Здоров'язбережувальне навчання та виховання: проблеми, пошук / В.М. Оржеховська // Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Психолого-педагогічні науки. – 2011. – № 4. – С. 29-31.
6. Пахолок О.О. Феномен здоров'я в соціокультурному вимірі: автореферат ... канд. соціологічних наук, спец.: 12.00.01 – теорія та історія соціології / О.О. Пахолок: НАН України, Ін-т соціології. – Київ, 2014. – 16 с.
7. Федько О.А. Багатоаспектність поняття «здоров'я» у сучасній науковій думці / О.А. Федько // Режим доступу: <http://www.dy.nayka.com.ua>